

Nieuwsbrief Passend onderwijs

Op 4 november 2020 heeft de minister voor het basis- en voortgezet onderwijs, Arie Slob, een brief gestuurd naar de Tweede Kamer. Deze brief gaat over de Verbeteraanpak passend onderwijs en route naar inclusiever onderwijs.

In zijn brief maakt de minister duidelijk dat er de afgelopen jaren veel is gebeurd op het gebied van passend onderwijs, maar dat we nog lang niet zijn waar we willen zijn. Hiertoe worden de volgende redenen genoemd:

- De verandering van het systeem en de cultuur vraagt meer tijd. Schoolbesturen en andere organisaties moeten op regionaal niveau samenwerken en oude landelijke kaders verlaten.
- Er is onvoldoende richting en een nieuwe complexiteit. Op regionaal niveau is er veel vrijheid en mede afhankelijk voor de lokale ambitie en beschikbare financiële middelen is er meer of minder voortvarend tewerk gegaan.
- Er zijn moeilijke omstandigheden en hoge verwachtingen. Lerarentekort, werkdruk en te grote klassen en een toename van de zwaarte van de problematiek bij leerlingen hebben een negatief effect gehad op de ontwikkeling.
- Gemeenten hadden ook veel op hun bord, waardoor de samenwerking tussen gemeenten, onderwijs en de jeugdhulp niet goed van de grond is gekomen.

De verbeteraanpak richt zich op drie terreinen. Het verbeteren van de randvoorwaarden, duidelijk maken wat van iedereen verwacht mag worden en het inbouwen van waarborgen, om ervoor te zorgen dat alle partijen ook echt doen wat er van hen wordt verwacht.

Concreet komt de minister met 25 aanbevelingen onderverdeeld in vier domeinen: leerlingen en ouders, leraren en schoolleiders en tenslotte de schoolbesturen en samenwerkingsverbanden. We bespreken elk domein kort.

Leerlingen en ouders

De minister wil het leerrecht verankeren (1) waarmee we erkennen dat elk kind recht heeft om te leren en dat er een passend aanbod moet zijn, zo thuisnabij mogelijk. Daarnaast komt er een landelijke norm voor basisondersteuning (2). Hiermee wordt bepaald wat elke school minimaal moet kunnen bieden aan ondersteuning. Betere informatie over zorgplicht (3) aan ouders en samenwerkende partijen in de schoolgids en websites van scholen en samenwerkingsverbanden. Om het 'weg adviseren' tegen te gaan zal de inspectie de komende tijd beter toezicht gaan houden. Het is van belang dat leerlingen te allen tijde kunnen meepraten en bepalen wat ze denken nodig te hebben aan ondersteuning. Hiertoe gaat de minister het hoorrecht wettelijk verankeren (4). Van de schoolbesturen in het vo wordt geëist dat er op de scholen een vast aanspreekpunt komt in de vorm van een vertrouwenspersoon. In de schoolgids moet goede informatie over het ondersteuningsaanbod komen en dit moet jaarlijks, met advies van de MR worden vastgesteld. In elk samenwerkingsverband komt er een onafhankelijk ouder- en jeugdinformatiepunt (7), waar informatie kan worden gehaald hun rechten, de plichten van de school en het aanbod in de regio. Er komen mogelijkheden om thuiszitten te voorkomen voor o.a. EMB-leerlingen en hoogbegaafden, door onderwijs en zorg beter met elkaar te verbinden (8). Een verkenning hiertoe vindt plaats aan de hand van proeftuinen met in de basis een collectieve financiering. Er komt een wettelijke verplichting voor samenwerkingsverbanden en gemeenten om een regionale doorbraakaanpak (9) te organiseren voor leerlingen waarvoor de ondersteuning niet of onvoldoende kan worden ingericht. Wanneer

Samenvatting brief van 4 november 2020 een de Tweede Kamer ref. nr. 25992965
Verbeteraanpak passend onderwijs en route naar inclusiever onderwijs.

ouders en school (bestuur) er samen niet aan uit komen moet er een escalatieladder (10) zijn op het niveau van het samenwerkingsverband, die ervoor moet zorgen dat er een oplossing wordt gevonden. Wanneer het samenwerkingsverband onvoldoende kan helpen kunnen zij een beroep doen op de onderwijs(zorg)consulenten. De Landelijke Geschillen Commissie Passend Onderwijs wordt een permanente voorziening (11) als sluitstuk van de escalatieladder. Er komen nieuwe afspraken over het melden bij Veilig Thuis (12). Een melding over het thuiszitten van een kind omdat ouders en school het niet eens kunnen worden over het passend aanbod moeten we in de toekomst niet meer willen. Er komt ook meer en beter toezicht vanuit de inspectie op passende ondersteuning, waarbij ouders worden betrokken (13).

Leraren en schoolleiders

Het is aan de schoolleider om met het lerarenteam, de ondersteuners en de overige professionals te komen tot een goede ondersteuningsorganisatie en – cultuur. De betrokkenheid van intern begeleiders en leraren is van belang bij besluiten over de inzet van middelen en het verminderen van papier- en regelwerk. De basisnorm voor basisondersteuning (14) maakt duidelijk wat we van leraren verwachten en welke randvoorwaarden nodig zijn om dat te realiseren. Hiertoe wil de minister de inspraak van onderwijzend personeel vergroten zowel op het niveau van de school, het schoolbestuur alsook het samenwerkingsverband. Transparantie over de beschikbaarheid van middelen en de inzet t.b.v. het ondersteuningsaanbod vraagt om inspraak van de MR (15). De expertise van de jeugdhulp kan in de scholen beter worden benut, dat vraagt om een nadere analyse door het onderwijs en de gemeenten wanneer jeugdhulp moet worden ingezet (16). Het is gewenst dat in de opleidingsscholen voor leraren en schoolleiders meer aandacht komt voor passend onderwijs, om zodoende startende leraren en schoolleiders beter toe te rusten (17). Het vertrouwen in het oordeel van de leraar, intern begeleider en ondersteuners en schoolleiding mag meer centraal komen te staan om de tijd die besteed wordt aan onnodig papier- en regelwerk te verminderen (18).

Schoolbesturen en samenwerkingsverbanden.

Er is een nieuw programma van eisen voor schoolbesturen en samenwerkingsverbanden opgesteld (19). Hiermee wordt helder gemaakt wie waarvoor verantwoordelijk is. De inspectie gaat nadrukkelijker toezien op het ondersteuningsplan, de afspraken intern en in afstemming met de gemeenten (OOGO) en de uitvoering. De OPR krijgt tevens instemmingsrecht op de meerjarenbegroting van het samenwerkingsverband (20). De minister streeft naar een verbetering van de governance door een organieke scheiding van intern toezicht en bestuur (21). Het verbeteren van de samenwerkingscultuur en het onderling vertrouwen bepalen voor een groot deel het succesvol handelen binnen het samenwerkingsverband. De organisatie van het samenwerkingsverband moet mean & lean worden ingericht om de organisatiekosten te verminderen tot 11%-13% van het vrij besteedbare budget (23) om zodoende meer middelen te kunnen besteden aan passend onderwijs. De samenwerkingsverbanden krijgen de opdracht om uiterlijk januari 2021 een plan aan te reiken omtrent de besteding van de reserves op straffe van een korting op het budget in de toekomst (23). Door deze maatregelen blijft het Steunpunt Passend Onderwijs de komende tijd operationeel (24). Tenslotte wil de minister met de sectorraad verkennen op welke wijze de bekostiging van het praktijk onderwijs en het leerweg ondersteund onderwijs kan worden gemoderniseerd (25).

De ministeries van WVS en OCW gaan de komende periode om de verbinding tussen onderwijs en gemeenten nog verder te verbeteren. Het programma Met Andere Ogen biedt hiertoe aanknopingspunten.